

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І.І. МЕЧНИКОВА

Факультет романо-германської філології

Кафедра зарубіжної літератури

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

професор Хмарський В.М.

” _____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КОМПАРАТИВНА ІМАГОЛОГІЯ

Рівень вищої освіти Третій (доктор філософії)

Спеціальність 035 Філологія

2020 – 2021

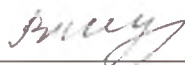
Робоча програма складена на основі навчальної програми з дисципліни "Компаративна імагологія".

Розробник: Помогайбо Ю. О., к. філол. н., доцент кафедри зарубіжної літератури

Навчальна програма затверджена на засіданні кафедри зарубіжної літератури

Протокол № 1 від 28.01.2020 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

Силантьєва В.І.

(прізвище та ініціали)

Обговорено та рекомендовано до затвердження навчально-методичною комісією (НМК) факультету романо-германської філології

Протокол № 1 від 31.08.2020 р.

Голова НМК

(підпис)

Телецька Т.В.

(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	вечірня форма навчання
Загальна кількість: кредитів – 3/3 годин – 90/90 залікових модулів – 1/1 змістових модулів – 1/1	Галузь знань 03 Гуманітарні науки Спеціальність 035 філологія Рівень вищої освіти: Третій (доктор філософії)	За вибором аспіранта	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		1-й	1-й
		<i>Семестр</i>	
		2-й	2-й
		<i>Лекції</i>	
		16 год.	16 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		14 год.	14 год.
		<i>Лабораторні</i>	
		-	-
		<i>Самостійна робота</i>	
		60 год.	60 год.
Форма підсумкового контролю: залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – сформувати уявлення про літературну імагологію як науку, що вивчає специфіку формування взаємних ментальних уявлень народів у сфері словесно-художньої творчості, про процеси рецепції і репрезентації національних образів в системі культури.

Завдання курсу:

- познайомити здобувачів вищої освіти з імагологією як науковою галуззю сучасної гуманітаристики;
- ввести аспірантів у коло основних теоретичних питань імагології;

- сформувати уявлення про основні категорії імагології (національний образ, стереотип, імідж, свій/чужий);
- представити витоки виникнення імагології і її основні етапи її розвитку;
- познайомити аспірантів студентів із західними школами імагології, а також основними напрямками вітчизняної імагології;
- сформувати навички імагологічного аналізу художньої літератури на прикладі творів сучасних письменників-мультикультуралістів.
- залучити аспірантів до самостійного дослідження текстів художньої літератури в імагологічному і мультикультурному аспектах.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких **компетентностей**:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, генерування нових ідей.

ЗК-2. Здатність до пошуку, систематизації та критичного аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК-1. Здобуття глибинних знань у галузі філології, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових філологічних знань, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку.

СК-3. Здатність аналізувати філологічні явища з погляду фундаментальних філологічних принципів і знань, класичних та новітніх дослідницьких підходів, а також на основі відповідних загальнонаукових методів.

СК-6. Здатність планувати й організовувати професійну та науково-інноваційну діяльність у галузі філології, зокрема в ситуаціях, що потребують нових стратегічних підходів.

Програмні результати навчання:

ПРН-1. На основі системного наукового світогляду аналізувати складні явища суспільного життя, пов'язувати загальнофілософські проблеми з вирішенням завдань, що виникають у професійній та науково-інноваційній діяльності, застосовувати емпіричні й теоретичні методи пізнання.

ПРН-2. Знати основні класичні та новітні філологічні концепції, фундаментальні праці конкретної філологічної спеціалізації, глибоко розуміти теоретичні й практичні проблеми в галузі дослідження.

ПРН-3. Уміти проводити огляд, критичний аналіз, оцінку й узагальнення різних наукових поглядів у галузі дослідження, формулювати й обґрунтовувати власну наукову концепцію.

ПРН-4. Обирати адекватну предмету філологічного дослідження методологію, запроваджувати сучасні методи наукових досліджень для розв'язання широкого кола проблем і завдань у галузі філології.

ПРН-6. Планувати, ініціювати й здійснювати розробку дослідницько-інноваційних проектів, організовувати роботу дослідницьких колективів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен *знати*:

- історію виникнення імагології, базові принципи імагологічних досліджень, основні поняття імагології як галузі компаративістики;
- сучасну наукову парадигму у галузі імагології та динаміку її розвитку;

уміти:

- використовувати імагологічний підхід до аналізу текстів художньої літератури;
- застосовувати прийому імагологічного аналізу образів «свого» и «чужого» у творах художньої літератури;
- аналізувати сучасну міжкультурну літературу, застосовуючи міждисциплінарний імагологічний підхід.

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Імагологія як міждисциплінарна область досліджень. Предмет імагології. Культурологічна, історична, фольклорна і «художня» імагологія. Імагологія як частина порівняльного літературознавства. Статус імагології в сучасній гуманітаристиці.

Тема 2. Історія розвитку імагології. Імагологічна думка Франції (Ж.-М. Карре, М.-Ф. Гійяр, Д.-А. Пажо). Імагологічні дослідження у Німеччині (Х. Дізерінк, М. Фішер). Концепція Й. Леерссена. Вітчизняна імагологія. Розвиток імагології в Росії і Україні.

Тема 3. Основні поняття імагології. Бінарна опозиція свій / чужий як основа імагології. Національні образи. Стереотипи. Імагеми. Імаготіпи. Кліше. Образи. Авто- і гетерообрази. Іміджи. Міфи. Бренди. Ідентичність. Національний характер як частина образу іншої країни і культури. Імагологія і міжкультурна комунікація. Поняття національної конфетосфери.

Тема 4. Мультикультуралізм, інтер- і транскультурність. Культурний синтез як характерна риса новітньої літератури. Естетика транскультурної літератури. Англійське і японське в творчості К. Ісігуро. Японська естетика ранніх романів К. Ісігуро. «Англійськість» роману «Залишок дня».

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	Денна форма						Вечірня форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п/с	лаб	інд	сп		л	п/с	лаб	інд	сп
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Імагологія як галузь компаративістики												
Тема 1. Імагологія як міждисциплінарна область досліджень. Предмет імагології.	8	2	2			8	8	2	2			8
Тема 2. Історія розвитку імагології. Імагологічна думка Франції і Німеччини. Концепція Й. Леерссена. Розвиток імагології в Росії і Україні.	23	6	4			14	23	6	4			14
Тема 3. Основні поняття імагології. Опозиція свій / чужий, національні образи, стереотипи. Ідентичність. Імагологія і між-культурна	27	4	4			18	27	4	4			18

комунікація.												
Тема 4. Мультикультура-лізм, інтер- і транс-культурнісць. Культурний синтез у новітній літера-турі. Естетика транскультурної літератури. Англійське і япон-ське в творчості К. Ісігуро.	32	4	4			20	32	4	4			20
Разом за змістовим модулем 1	90	16	14			60	90	16	14			60

5. Теми семінарських занять

1. Імагологія як галузь порівняльного літературознавства.
2. Витоки і вектори розвитку імагології.
3. Основні поняття імагології.
4. Мультикультурні письменники сучасної Німеччини. «Своє» і «чуже» у творах В. Камінера, О. Грязнової.
5. Культурний синтез у творчості сучасних французьких письменників. «Російське» і «фрацузьке» у творчості Андрія Макіна.
6. Салман Рушді як письменник-мультикультураліст.
7. Синтез східної і західної традицій у творчості К. Ісігуро.

6. Методи навчання

Лекція, дискусія, постановка й обговорення проблемних питань, виконання самостійних завдань, робота в наукових бібліотеках.

7. Методи контролю

Оцінювання усних відповідей, завдань, що виносяться на самостійне опрацювання, усна відповідь під час складання заліку.

8. Питання для підсумкового контролю

1. Імагологія як міждисциплінарна область досліджень. Предмет і завдання імагології.
2. Історія імагології. Розвиток імагології у Франції.
3. Історія імагології. Розвиток імагології у Німеччині.
4. Вітчизняні дослідження у галузі імагології.
5. Опозиція «своє/чуже» як основа імагології. Співвідношення понять: образ, імідж, стереотип.
6. Гетеро- і авто образи.
4. Імагологія і міжкультурна комунікація. Поняття національної конфетосфери.
5. Національний характер як частина образу іншої країни і культури. Англійський, німецький, французький національний характер.
6. Мультикультуралізм, інтер- і транс культурність. «Третій простір» в теорії Х. Бхабха.
7. Естетика мультикультурної літератури. Гібридна ідентичність письменників.
8. Представники сучасної транскультурної літератури. Аналіз 1 твору (за вибором).

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання та самостійна робота				Залік	Сума
Змістовий модуль 1					
T1	T2	T3	T4		
10	20	20	20		
60				40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	

60-69	Е		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Рекомендована література

Основна

1. Будний В., Ільницький М. Порівняльне літературознавство. Київ, 2008.
2. Зинченко В. Г., Зусман В. Г., Кирнозе З. И. Межкультурная коммуникация: Системный подход. Н. Новгород, 2003.
3. Поляков О. Ю. Имагология. Учебное пособие. Киров, 2015.
4. Сучасна літературна компаративістика: стратегії і методи. Антологія / За заг. ред. Дмитра Наливайка. К., 2009.

Додаткова

1. Гафарова Ю.Ю. Мультикультурализм, транскультурность и «новое» понятие культуры // Фундаментальные проблемы культурологии: Том 7: Культурное многообразие: теории и стратегии. М., СПб., Эйдос, 2009. URL: <http://ec-dejavu.ru/c-2/Multiculturalism.html>
2. Гачев Г. Д. Космо-Психо-Логос: Национальные образы мира. М., 2007.
3. Гачев Г. Д. Национальные образы мира. М., 1988.
4. Кирнозе З. И. Россия и Франция: диалог культур. Н. Новгород, 2002.
5. Літературна компаративістика: імагологічний аспект сучасної компаративістики: стратегії та парадигми. Зб. наук. праць: у 2 ч. – К., 2011.
6. Михальская Н. П. Образ России в английской художественной литературе IX- XIX вв. М., 1995.
7. Михальская Н. П. Россия и Англия: проблемы имагологии. Москва, Самара, 2012.

8. Орехов В. В. Миф о России во французской литературе первой половины XIX века. Симферополь, 2008.
9. Ощепков А. Р. Образ России во французской литературе XIX в. Автореферат дисс. на соик. уч. ст. доктора филолог. наук. М., 2011.
10. Толкачев С. П. Мультикультурализм в постколониальном пространстве и кросс-культурная английская литература. *Знание. Понимание. Умение*. 2013. №1. URL: http://www.zpu-journal.ru/e-zpu/2013/1/Tolkachev_Multiculturalism-Cross-cultural-Literature/
11. Трыков В. П. Имагология и имагопоэтика. *Знание. Понимание. Умение*. 2015. №3. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/imagologiya-i-imagopoetika>
12. Эпштейн М. Транскультура: культурология в практическом измерении. Знак пробела. О будущем гуманитарных наук. М., 2004. URL: http://www.emory.edu/INTELNET/mt_transculture
13. Amodeo I. Die Heimat heißt Babylon. Zur Literatur ausländischer Autoren in der Bundesrepublik Deutschland. Opladen, 1996.
14. Chiellino C. Der interkulturelle Roman // Blioumi A. (Hrsg). Migration und Interkulturalität in neueren literarischen Texten. München: iudicium, 2002. S. 41–54.
15. Dyserinck, Hugo, "Komparatistische Imagologie" // *Komparatistik: Eine Einführung*. Bonn, 1991.
16. Dyserinck, Hugo, "Zur Entwicklung der komparatistischen Imagologie" // *Colloquium Helveticum* 7. 1988.
17. Fischer, Manfred S., Nationale Images als Gegenstand Vergleichender Literaturwissenschaft: Untersuchungen zur Entstehung der komparatistischen Imagologie. Bonn, 1981.
18. Pageaux D.-H. L'imagerie culturelle: de la littérature comparée à l'anthropologie culturelle. *Synthesis*. 1983. № 10.
19. Welsch W. Was ist eigentlich Transkulturalität? *Kulturen in Bewegung. Beiträge zur Theorie und Praxis der Interkulturalität*. [Hrsg. Kimmich D., Shchahadat S.]. Bielefeld : transcript, 2012.
20. Welsch W. Transkulturalität – die veränderte Verfassung heutiger Kulturen. Ein Diskurs mit Johann Gottfried Herder. *Via Regia. Blätter für internationale kulturelle Kommunikation*. Heft 20/1994. URL : https://www.via-regia.org/bibliothek/pdf/heft20/welsch_transkulti.pdf